

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/53/2021
Identifikačné číslo spisu:	3620010162
Dátum vydania rozhodnutia:	27.07.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:3620010162.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 27. júla 2022 v Bratislave, v trestnej veci obvineného M. D. pre zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 127 ods. 5 Trestného zákona, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2T/133/2020, z 11. februára 2021 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného M. D. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 2T/59/2020, z 23. novembra 2020 bol obvinený M. D. uznaný za vinného zo zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona v spojení s § 127 ods. 5 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že:

v presne nezistenom dni medzi 7. júlom 2020 a 8. júlom 2020 z miesta svojho trvalého bydliska N. C., D. XXX/XX, v presne nezistenom čase vo večerných hodinách kontaktoval telefonicky, z mobilného telefónu svojej matky, svoju bývalú družku H. Z., toho času nachádzajúcu sa v mieste jej trvalého pobytu E. XXXX/X, K., na jej mobilný telefón s číslom „XXXX XXX XXX“, pričom ju počas telefonátu opakovane volal, aby prišla za ním domov do miesta jeho trvalého bydliska, čo H. Z. odmietala, na čo jej obvinený povedal: „ak neprídeš za mnou, zoberiem z tvojho domu moje tri deti, hodím tam zápalnú fľašu a vypálím teba aj tvoju rodinu“, následkom čoho poškodená H. Z. dostala strach z ďalšieho konania obvineného a prišla dňa 9. júla 2020 v čase asi o 13.00 hod. spolu s obvineným vlakom do Mesta S., kde sa následne presunula v spoločnosti obvineného do miesta jeho trvalého bydliska.

Prvostupňový súd za to uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona, s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 4 a § 39 ods. 1 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd zaradil obvineného do ústavu na výkon

trestu so stredným stupňom stráženia.

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom, sp. zn. 2To/133/2020, z 11. februára 2021 podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku uložil obvinenému podľa § 189 ods. 2 Trestného zákona s použitím § 37 písm. m), § 38 ods. 4 a § 39 ods. 1 Trestného zákona nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 2 (dva) roky. Podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona súd zaradil obvineného do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia. Zároveň podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie obvineného ako nedôvodné.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že dôkazy, ktoré vykonal okresný súd, vytvárajú ucelenú reťaz dôkazov, ktoré jednoznačne a nepochybne usvedčujú obvineného M. D. a dospel k rovnakým skutkovým zisteniam ako prvostupňový súd. Ďalej uviedol, že obvinený má k obdobnému agresívnemu protiprávnemu konaniu evidentné sklony, o čom majú svedčiť jeho viaceré predchádzajúce odsúdenia z nedávneho obdobia. Vo vzťahu k právnemu posúdeniu konania obvineného vysvetlil, že obvinený svojím preukázaným konaním bývalú družku a matku jeho troch maloletých detí nútil, aby niečo konala a čin spáchal na chránenej osobe - blízkej osobe (bývalej družke). Vzhľadom na uvedené dôvody, krajský súd dospel preto nielen k rovnakým skutkovým zisteniam, ale aj k rovnakým právnym záverom ako súd prvého stupňa. Čo sa týka ukladania a výmery trestu pre obvineného, odvolací súd uviedol, že obvinený s poškodenou sú rodičmi troch maloletých detí, o ktoré obvinený (s výnimkou obdobia, kedy mu to objektívne nedovoľuje výkon trestu odňatia slobody) prejavuje primeraný záujem a motívom jeho protiprávnemu konaniu bolo napriek predchádzajúcim sľubom náhle zmenené rozhodnutie poškodenej nevycestovať s ich tromi spoločnými maloletými deťmi za obvineným do miesta jeho bydliska po tom, čo bol z dôvodu výkonu trestu odňatia slobody prepustený. Následne odvolací súd poukázal na evidentne tzv. „taliansky“ spôsob vzťahu obvineného s poškodenou, keď tento sa vyznačuje vzájomným vulgárnym správaním s prvkami prchkosti, nekontrolovateľnosti, sexuálnej nezdržanlivosti, keď pritom poškodená v tomto vzťahu nie je v postavení submisívnej osoby. Vzhľadom na uvedené dospel odvolací súd k tomu, že aplikácia § 39 ods. 1 Trestného zákona je zákonná. K uloženému trestu odňatia slobody vo výmere 1 rok krajský súd uviedol, že je neprimerane mierny, nezodpovedá zákonným požiadavkám proporcionality trestu - jeho primeranosti a spravodlivosti, ani dostatočne neodradzuje ostatných potenciálnych páchatel'ov od páchania trestných činov a u ostatných členov spoločnosti neposilňuje pocit právnej istoty a spravodlivosti, preto nemôže v dostatočnej miere plniť funkcie generálnej a individuálnej prevencie trestu. V súvislosti s uvedeným odvolací súd obvinenému zvýšil trest odňatia slobody na 2 roky, čím takto stanovený trest zodpovedá všetkým zákonným hľadiskám stanoveným pre jeho ukladanie v zmysle § 34 ods. 1 a 4 Trestného zákona, konkrétnej miere závažnosti spáchaného trestného činu vyplývajúcej z jeho povahy, zo spôsobu spáchania, tiež zistenej príťažujúcej okolnosti, ako aj pomerom obvineného a možnostiam jeho nápravy z hľadiska účelu trestu, jeho individuálnej i generálnej prevencie, pričom uložený trest odňatia slobody v takto stanovenej výmere je súčasne dostatočným vyjadrením morálneho odsúdenia obvineného spoločnosťou.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave, ako aj jemu predchádzajúce konanie napadol obvinený M. D. dovolaním (č. l. 330 -332 spisu) z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

V písomných dôvodoch dovolania uviedol, že nesúhlasí s rozhodnutím súdu prvej a druhej inštancie, pokiaľ ide o vinu ani o ďalšie výroky. Podľa obvineného jediným priamym dôkazom, ktorý bol proti nemu vyprodukovaný, bola výpoveď poškodenej, ktorá bola plná pochybností, rozporov, nepresností, protirečenia si, rozporov s inými vykonanými dôkazmi a najmä, a v neposlednom rade sa jedná o trestný čin, ktorý mal byť spáchaný iba verbálnou formou, a to dokonca na diaľku prostredníctvom telefonického rozhovoru. Vykonané dôkazy sú pochybné a nedôveryhodné. Motívom, prečo poškodená na obvineného nepravdivo vypovedala o skutočnostiach, ktoré nespáchal, a teda že ju mal vydierať, je to, že jej ako aj sám priznal, dal facku a najmä motívom bola skutočnosť, že po predmetných nezhodách medzi obvineným a poškodenou 9. júla 2020 jej obvinený oznámil, že si želá, aby ich maloleté deti zostali mesiac v jeho bydlisku v C.. Z tohto dôvodu sa poškodená, uchýlila k lži a k účelovému konaniu s cieľom zbaviť sa obvineného, a nechať ho umiestniť na dlhý čas do výkonu trestu odňatia slobody. Od predmetného telefonátu, ktorý mal byť v nezistenom dni medzi 7. júlom 2020 až 8. júlom 2020,

poškodená nekontaktovala políciu, ani to nikomu neoznámila, a teda neoznámila skutočnosť, že ju mal obvinený vydierať. Spod obžaloby by mal byť obvinený oslobodený, čomu nasvedčuje skutočnosť, že súd ustálil, že sa mal skutok stať v presne nezistenom dni medzi týmito uvedenými dvoma dňami.

Ďalej namietol, že bol právoplatne odsúdený a uznaný za vinného pre zločin vydierania, pri ktorom bolo prihlíadané najmä na jeho trestnú minulosť a bola porušená zásada in dubio pro reo. Čo sa týka dôkazov a výpovede poškodenej, tie boli vykonané v prípravnom konaní nezákonným spôsobom a takéto dôkazy boli použité, a to najmä s poukazom na to, že prvostupňový súd vychádzal z výpovede poškodenej z prípravného konania nakoľko, výpoveď poškodenej na hlavnom pojednávaní bola tak zmätočná, že sa nedala vyhodnotiť ako usvedčujúci dôkaz proti obvinenému, a pokiaľ takýto dôkaz bol použitý v konaní pred súdom a na základe tohto som bol uznaný za vinného, považujem tento dôkaz za nezákonný, čo znamená, že bol uznaný za vinného na základe dôkazu, ktorý bol súdom vykonaný nezákonným spôsobom.

Vo vzťahu k rozhodnutiu odvolacieho súdu o zvýšení trestu odňatia slobody z jedného roka na dva roky trestu odňatia slobody, tak s tým obvinený nesúhlasil. Pokiaľ prvostupňový súd uznal ako obvineného za vinného v zmysle podanej obžaloby, a pokiaľ nedošlo k oslobodeniu obvineného spod obžaloby, tak za tých okolností primerane považuje výrok o treste uložený okresným súdom vo výmere 12 mesiacov za správny, primeraný a v súlade so zásadami ukladania trestov podľa § 34 ods. 1 Trestného zákona a § 34 ods. 4 Trestného zákona.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne, sp. zn. 2To/133/2020, z 11. februára 2021, bol porušený zákon v ustanovení § 2 ods. 19 Trestného poriadku a § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona v neprospech obvineného. Aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil tento rozsudok Krajského súdu v Trenčíne, ako aj Okresného súdu Partizánske, sp. zn. 2T/59/2020, z 23. novembra 2020 v celom rozsahu a prikázal Okresnému súdu Partizánske, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prejednal a rozhodol vo veci.

Prokurátor Okresnej prokuratúry Partizánske vo vyjadrení k dovolaniu (č. l. 335 - 336 spisu) uviedol nasledovné:

„...Pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu, k tomuto je potrebné uviesť, že ak obvinený v rámci práva na obhajobu navrhuje dôkazy, potom povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu je zaoberať sa každým takýmto návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím o návrhu rozhodnúť, a to vyhovieť, alebo ho odmietnuť podľa § 208, prípadne rozhodnúť, že ďalšie dôkazy sa vykonávať nebudú podľa § 274 ods. 1. Za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 a 11, ako aj vlastné hodnotenie dôkazov podľa § 2 ods. 12. Súd sám rozhoduje o vykonaní dôkazov, ktoré zabezpečia náležité zistenie skutkového stavu veci bez dôvodných pochybností tak, aby bolo možné vo veci rozhodnúť. S poukazom na uvedené sa s argumentáciou o naplnení predmetného dovolacieho dôvodu nemožno stotožniť.

Rovnako pokiaľ ide o dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku a na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, podľa môjho názoru podané dovolanie iba formálne odkazuje na ustanovenie § 371 ods. 1 písm. g), písm. i) Trestného poriadku, pričom v skutočnosti obsahuje len argumenty, ktoré stoja mimo uplatnených dôvodov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď rozhodnutie súdu je založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané, resp. neboli vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch získaných nezákonne, musí byť z obsahu spisového materiálu zrejmá a nemožno ju vyvodzovať na základe toho, že by sa mali inak vyhodnocovať existujúce už vykonané dôkazy. Dovolací dôvod v tomto prípade nemožno vyvodzovať len zo skutočnosti, že súd nevykonal všetky dôkazy, ktoré navrhol obvinený, prípadne že vykonané dôkazy nevyhodnotil podľa jeho predstáv.

Dovolanie uplatňujúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku neobstojí, pretože námietky obvineného smerujú výhradne voči hodnoteniu dôkazov, teda proti skutkovým zisteniam súdu prvého a druhého stupňa, pričom vo vytýkaných nedostatkoch až následne vidí dovolateľ nesprávne právne posúdenie skutku. Na podklade tohto dôvodu však nemožno skúmať ani preverovať úplnosť vykonaného dokazovania ani správnosť hodnotenia dôkazov podľa § 2 ods. 6 Trestného poriadku, pretože táto činnosť súdu spočíva v aplikácii procesných ustanovení a nie hmotnoprávných. Zákonnosť vykonaných dôkazov súdom prvého stupňa taktiež nebola nijakým spôsobom spochybnená, s čím sa v odôvodnení rozhodnutia stotožnil aj odvolací súd. Keďže dovolací súd nie je oprávnený skúmať spornosť a úplnosť skutkových zistení, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie, navrhujem dovolanie odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku."

K vyjadreniu prokurátora sa vyjadril obvinený (č. l. 339 spisu), v ktorom uviedol, že nesúhlasí s týmto vyjadrením a naďalej zotrváva na podaných dovolaciach dôvodoch podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. g), písm. i) Trestného poriadku. V ostatnom v podstate uviedol rovnakú argumentáciu ako v podanom dovolaní a rovnako zotrval aj na podanom návrhu, ktorý uviedol v dovolaní z č. l. 330 - 332 spisu.

+ + +

Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie je prípustné [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané oprávnenou osobou prostredníctvom ustanoveného obhajcu [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku, § 373 ods. 1 Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), spĺňa obsahové náležitosti uvedené v § 374 Trestného poriadku a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné.

Najvyšší súd podotýka, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý nie je určený na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych procesných a hmotnoprávných chýb. Nakoľko dovolanie predstavuje výnimočný prielom do právoplatnosti súdneho rozhodnutia (vyjadrujúcej záujem na stabilite právnych vzťahov a právnej istote), možnosti jeho podania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Trestného poriadku *expressis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

K tomu sa vzhľadom na povahu obvineným vznesených dovolacích námietok a ním realizovanú ich subsumpciu pod uplatnené dovolacie dôvody žiada dodať, že viazanosť dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku, sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku), a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. To znamená, že ak chybám, vytýkaným v podanom dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku, nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto (naposledy uvedenom) ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku, a to bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnemu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku. Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd vyhovie dovolaniu postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (R 120/2012).

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku je potrebné uviesť nasledovné:

Zásadným porušením práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie teda musí významným spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Pri posudzovaní, či v tom-ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétneho prípadu a tieto vyhodnotiť individuálne, ako aj vo vzájomných súvislostiach. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno uplatniť len v prípade, ak dôjde k porušeniu zákonných ustanovení upravujúcich vykonávanie jednotlivých dokazných prostriedkov. Vzťahuje sa k najdôležitejšej fáze trestného konania - k dokazovaniu. Dokazovanie prebieha v štyroch etapách. Prvou je vyhľadávanie dôkazov, druhou ich zabezpečenie, treťou ich vykonávanie a poslednou etapou dokazovania je hodnotenie dôkazov. Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku sa týka predovšetkým tretej etapy dokazovania, t. j. vykonávania dôkazov súdom, ale zahŕňa aj predchádzajúce dve štádiá dokazovania (vyhľadávanie a zabezpečovanie), pretože dôkazy zadovážené v rozpore so zákonom, eventuálne získané nezákonným donútením alebo hrozbou s výnimkou prípadu, keď sa použije ako dôkaz proti osobe, ktorá také donútenie alebo hrozbu donútenia použila (§ 119 ods. 4 Trestného poriadku), nie sú v trestnom konaní použiteľné a hodnotiteľné. V rámci uvedeného dovolacieho dôvodu sa preto skúma predovšetkým postup orgánov činných v trestnom konaní a súdu pri získavaní a vykonávaní dôkazov, ktoré slúžili ako podklad pre rozhodnutie vo veci.

Dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku môže naplňať nesprávne právne posúdenie zisteného skutku alebo nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia. Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie zistenie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že išlo o iný trestný čin, alebo obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa súdnym skutkom dopustil. Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť činu (§ 24 až § 30 Trestného zákona), prípadne zániku trestného činu (najmä § 87 Trestného zákona), alebo pochybenie súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona) a pod. Je však potrebné uviesť, že dovolací súd nepreskúmava skutkové zistenia, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie súdu. Nie je teda legitimovaný posudzovať ani úplnosť a správnosť skutkových zistení ustálených súdmi oboch stupňov v pôvodnom konaní, a rovnako ani hodnotenie v tomto konaní vykonaných dôkazov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky podotýka, že obvinený v podanom dovolaní síce deklaruje naplnenie vyššie uvedených dovolacích dôvodov, avšak svoje vecné námietky takto dôsledne nerozdeľuje, keďže jeho argumentácia tvorí v podstate jeden súvislý text.

Obvinený M. D. najprv tvrdil, že jediným priamym dôkazom, ktorý bol proti nemu vyprodukovaný, bola výpoveď poškodenej, ktorá bola plná pochybností, rozporov, nepresností, protirečenia si, rozporov s inými vykonanými dôkazmi a najmä, a v neposlednom rade sa jedná o trestný čin, ktorý mal byť spáchaný iba verbálnou formou, a to dokonca na diaľku prostredníctvom telefonického rozhovoru. Vo vzťahu k uvedenému najvyšší súd uvádza, že nie je pravdou to, čo tvrdí obvinený a navyše toto uviedol už v podanom odvolaní proti rozsudku Okresného súdu Partizánske, na čo následne odpovedal aj krajský súd v napadnutom rozsudku. Z odôvodnení súdov nižších stupňov vyplýva, že proti obvinenému smeruje niekoľko dôkazných materiálov, a to svedecká výpoveď poškodenej H. Z., svedkov R. B., R. N., Q. T. D., G. S., A. N. i Z. Z., ako aj o listinné dôkazy a tiež zvukové záznamy zabezpečených nahrávok hovorov medzi obvineným a poškodenou, fotodokumentácia s obsahom správ zasielaných si navzájom medzi obvineným a poškodenou cez aplikáciu Messenger, ako aj v denníku hovorov medzi nimi z tejto aplikácie a to aj medzi svedkom B. a poškodenou, na ktoré správne poukázal už okresný súd vo svojom rozhodnutí a krajský súd sa s týmto tvrdením rovnako stotožnil. Dovolací súd má za to, že okresný i krajský súd dostatočne a presvedčivo odôvodnili svoje rozhodnutia a aj preto námietku obvineného ohľadom výroku o vine nepovažuje za udržateľnú.

V súvislosti s námietkou obvineného, že súdy neaplikovali základnú zásadu trestného konania (v pochybnostiach v prospech obvineného), najvyšší súd poznamenáva, že použitie zásady „in dubio pro reo“, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. Táto zásada sa týka iba skutkových zistení, čo však nemôže byť, s poukazom na vyššie uvedené, predmetom skúmania dovolacieho súdu.

V podanom dovolaní následne namietol výpoveď poškodenej, ktorá bola vykonaná v prípravnom konaní nezákonným spôsobom a bola použitá na hlavnom pojednávaní, podľa obvineného sa nedala vyhodnotiť ako usvedčujúci dôkaz proti nemu, a pokiaľ takýto dôkaz bol použitý v konaní pred súdom a na základe tohto bol uznaný za vinného, považoval tento dôkaz za nezákonný, a teda bol uznaný za vinného na základe dôkazu, ktorý bol súdom vykonaný nezákonným spôsobom. Z formálno-právneho hľadiska táto námietka zodpovedá dovolaciemu dôvodu uvedenému v § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku a obsahovo i právne súvisí s kontradiktornosťou. K tomu najvyšší súd dáva do pozornosti.

Kontradiktornosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektívnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní. Prvky kontradiktórnosti sa však vyskytujú už v prípravnom konaní. To znamená, že ak nemôže byť svedok vypočutý kontradiktórne na hlavnom pojednávaní, musí mať obhajoba možnosť vypočuť takéhoto svedka kontradiktórne už v prípravnom konaní. Dôkazy musia byť spravidla vykonané pred obvineným na verejnom konaní za účelom ich kontradiktórneho prejednávania, ale použitie výpovedí z prípravného konania samo osebe neodporuje čl. 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru pod podmienkou, že boli rešpektované práva obhajoby.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

Kontradiktornosť je upravená v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru, podľa ktorého Právo na spravodlivý

proces

1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov, alebo v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

2. Každý, kto je obvinený z trestného činu, považuje sa za nevinného, dokiaľ jeho vina nebola preukázaná zákonným spôsobom.

3. Každý, kto je obvinený z trestného činu, má tieto minimálne práva:

- a) byť bez meškania a v jazyku, ktorému rozumie, podrobne oboznámený s povahou a dôvodom obvinenia vzneseného proti nemu;
- b) mať primeraný čas a možnosti na prípravu svojej obhajoby;
- c) obhajovať sa osobne alebo prostredníctvom obhajcu podľa vlastného výberu, alebo pokiaľ nemá dostatok prostriedkov na zaplatenie obhajcu, aby sa mu poskytol bezplatne, ak to záujmy spravodlivosti vyžadujú;
- d) vypočúvať alebo dať vypočuť svedkov proti sebe a dosiahnuť predvolanie a vypočutie svedkov vo svoj prospech za rovnakých podmienok, ako svedkov proti sebe;
- e) mať bezplatnú pomoc tlmočníka, ak nerozumie jazyku používanému pred súdom, alebo ak týmto jazykom nehovorí.

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť a „rovnosť zbraní“ upravuje Ústava Slovenskej republiky v čl. 48 ods. 2, podľa ktorého

(2) Každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Trestný poriadok v ustanoveniach:

§ 2 ods. 14

14) Strany sú si v konaní pred súdom rovné.

§ 263

(1) Namiesto výsluchu svedka na hlavnom pojednávaní možno čítať zápisnicu o jeho výpovedi alebo jej podstatnú časť, ak s tým súhlasí prokurátor a obžalovaný a súd nepovažuje osobný výsluch za potrebný.

(2) Súhlas obžalovaného nie je potrebný, ak sa výslovne vyjadril, že sa na hlavnom pojednávaní nezúčastní, alebo výslovne požiadal, aby sa hlavné pojednávanie konalo v jeho neprítomnosti, alebo ak sa na hlavné pojednávanie napriek riadnemu predvolaniu bez ospravedlnenia nedostavil, alebo sa bez vážneho dôvodu vzdialil z pojednávacej siene, alebo ak prokurátor navrhol v obžalobe čítať výpoveď svedka a obžalovaný po doručení výzvy podľa § 240 ods. 3 takého svedka nenavrhol vypočuť osobne. V uvedených prípadoch stačí súhlas prokurátora. O tejto skutočnosti musí byť obžalovaný v predvolaní poučený.

(3) Zápisnica o výpovedi spoluobžalovaného alebo svedka sa môže prečítať aj vtedy, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona a

a) taká osoba zomrela, alebo sa stala nezvestnou, pre dlhodobý pobyt v cudzine alebo na neznámom mieste nedosiahnuteľnou, alebo ochorela na chorobu, ktorá natrvalo, alebo na dlhší čas znemožňuje jej výsluch, alebo ak sa taká osoba ani na opätovné predvolanie súdu k výsluchu bez dôvodného ospravedlnenia nedostaví a jej predvedenie bolo neúspešné; ak ide o výpoveď svedka, u ktorého bol v

časе jeho výpovede v prípravnom konaní, ktorá sa má prečítať, dôvodný predpoklad, že na hlavnom pojednávaní ho nebude možné vypočuť, možno jeho výpoveď prečítať len vtedy, ak bol o úkone riadne upovedomený obvinený, a ak má obhajcu, jeho obhajca,

b) išlo o neodkladný úkon alebo neopakovateľný úkon, alebo

c) taká osoba na hlavnom pojednávaní bez oprávnenia odoprela vypovedať.

(4) Zápisnicu o výpovedi svedka, ktorý na hlavnom pojednávaní využil svoje právo odoprieť výpoveď podľa § 130, možno prečítať len za predpokladu, že bol pred výsluchom, ktorého sa zápisnica týka, o svojom práve odoprieť výpoveď riadne poučený a výslovne vyhlásil, že toto právo nevyužíva, ak bol výsluch vykonaný spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam tohto zákona.

(5) Ustanovenia odsekov 1 až 4 o čítaní zápisnice o výpovedi sa primerane použijú aj na prehranie zvukového a obrazového záznamu o výsluchu vykonaného prostredníctvom videokonferenčného zariadenia.

(6) Strany môžu namietat' spôsob vykonávania výsluchu, najmä môžu namietat' prípustnosť otázky položenej vypočúvajúcim. O námietke rozhodne predseda senátu. Ak námietke vyhovie, vypočúvaný nie je povinný na otázku odpovedať a táto otázka sa do zápisnice nezapíše alebo sa zo zápisnice vyčiarkne. O námietke proti otázke predsedu senátu, sudcu alebo prísediaceho rozhodne senát.

§ 264

(1) Ak sa svedok odchýli v podstatných bodoch od svojej skoršej výpovede, môže mu byť na návrh prokurátora, obžalovaného alebo obhajcu zápisnica o jeho skoršej výpovedi predložená na vysvetlenie rozporov v jeho výpovediach.

(2) Predloženie skoršej výpovede podľa odseku 1 spočíva v prečítaní tých častí zápisnice o skoršom výsluchu, ku ktorým sa má vyslúchaný vyjadriť a vysvetliť rozpory medzi svojimi výpoveďami. Zápisnicu prečíta tá zo strán, ktorú určí predseda senátu, ak zápisnicu neprečíta sám alebo ním poverený člen senátu.

(3) Ustanovenia odsekov 1 a 2 o predložení zápisnice o skoršom výsluchu sa primerane použijú aj na prehranie zvukového a obrazového záznamu o výsluchu vykonaného prostredníctvom videokonferenčného zariadenia.

Z týchto ustanovení vyplýva, že kontradiktórny charakter hlavného pojednávania bude zachovaný pri prečítaní zápisnice o výpovedi svedka len vtedy, ak táto výpoveď bola vykonaná kontradiktórne v prípravnom konaní, t. j. ak výsluch takého svedka bol uskutočnený za prítomnosti obvineného alebo jeho obhajcu alebo ak prítomnosť pri tomto úkone im bola reálne umožnená (hoci ju napr. nevyužili).

Európsky súd pre ľudské práva vyslovil v nasledujúcich veciach takéto právne závery:

- *Unterpetinger p. Rakúsku*, rozsudok z 24. novembra 1986 - sťažovateľ bol obvinený z ublíženia na zdraví svojej manželke a nevlastnej dcéry. Vyhlásil, že sa necíti vinný. Svedkyne boli vypočuté vyšetrovateľom v prípravnom konaní. Na hlavnom pojednávaní odmietli vypovedať. Na návrh prokurátora boli prečítané ich výpovede z prípravného konania. ESLP vyslovil, že prečítanie výpovedí svedkov z prípravného konania je prípustné, ak tieto boli získané v súlade s právami obhajoby. Ďalej uviedol, že obžaloba bola založená hlavne na výpovediach jeho manželky a nevlastnej dcéry a vnútroštátny súd ich výpovede z prípravného konania považoval za dôkaz o pravdivosti obvinenia. Majúc na pamäti, že obvinený nemal možnosť v žiadnom štádiu konania klásť otázky osobám, ktorých výpovede sa prečítali na pojednávaní dospel k záveru o porušení práva obvineného na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- *Kostovski p. Holandsku*, rozsudok z 20. novembra 1999 - Sťažovateľ bol odsúdený za bankové lúpežné prepadnutie na základe prečítaných výpovedí dvoch anonymných svedkýň z prípravného konania. Na hlavnom pojednávaní svedkyne neboli vypočuté. ESLP vyslovil, že v princípe sa musia všetky svedecké výpovede uskutočniť v prítomnosti obvineného. Použitie svedeckých výpovedí, ktoré sa získali v štádiu vyšetrovania je prípustné, pokiaľ sa rešpektovalo právo na obhajobu. Obvinený musí mať adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol v čase, keď sa urobila svedecká výpoveď,

alebo v neskoršom štádiu konania poprieť ju a klásť svedkom otázky. V tomto prípade obvinenému nebola takáto príležitosť poskytnutá, a preto rozhodol o porušení čl. 6 ods. 1 v spojení s princípmi obsiahnutými v čl. 6 ods. 3 písm. d) Dohovoru.

- Luca p. Taliansku, rozsudok z 27. februára 2001 - Sťažovateľ bol odsúdený za prechovávanie omamných látok na základe prečítanej výpovede spolupáchateľa získanej v prípravnom konaní. Spolupáchateľ na pojednávaní odmietol vypovedať. ESLP vyslovil, že dôkazy musia byť zásadne vykonané pred obvineným na verejnom pojednávaní na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Môže byť potrebné opierať sa o výpoveď z prípravného konania. Obvinený však musí mať primeranú a dostatočnú možnosť poprieť výpoveď buď počas vyšetrovania alebo počas pojednávania. Ak je odsúdenie založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na výpovedi osoby, ktorú obvinený nemohol nikdy vypočuť alebo dať vypočuť, právo na obhajobu je skrátené spôsobom nezlučiteľným s čl. 6 Dohovoru.

Podobne aj v ďalších rozhodnutiach ESLP - Craxi p. Taliansku, Pacula p. Lotyšsku, Melnikov p. Rusku, Mariana Marinescu p. Rumunsku, Emen p. Turecku, Balšán p. Českej republike, Breukhoven p. Českej republike, Tseber p. Českej republike a iné.

V predmetnej trestnej veci obvinený bol pri svojom výsluchu z 10. júla 2020 informovaný o termíne dotknutého výsluchu (č. l. 49 vyšetrovacieho spisu). Obhajca obvineného má vykázané doručenie o upovedomení výsluchu svedka - poškodeného H. Z., ktorý sa vykonal 10. júla 2020 (č. l. 66 rub vyšetrovacieho spisu), ktorého sa obhajca aj zúčastnil. Prítomnosť pri týchto úkonoch mu bola reálne umožnená, potom nemožno hovoriť o porušení záruk vyplývajúcich z čl. 6 ods. 3 písm. d) Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (porovnaj napr. aj s rozsudkom Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Kopecký proti Českej republike, č. sťažnosti 32456/04, z 30. marca 2010). Uvedená výpoveď je preto procesne použiteľná aj pre ďalšie štádiá konania.

Nad rámec veci musí najvyšší súd uviesť, že výsluch poškodenej bol skutočne realizovaný v tom časovom intervale, aký vyšetrovateľ obvinenému vopred oznámil.

Keďže výpoveď poškodenej H. Z. z prípravného konania realizovaná po vznesení obvinenia je procesne použiteľná aj pre ďalšie štádiá konania, nemá zmysel bližšie sa zaoberať tým, či rozhodnutie o vine obvineného bolo založené výlučne, resp. v prevažnej miere na tomto dôkaze. Je však možné poukázať na rozhodnutia súdov nižších stupňov, z ktorých vyplýva, že jeho vina bola založená aj na ďalších usvedčujúcich dôkazoch, a to najmä na výpovedi svedkov R. B., R. N., Q. T. D., G. S., A. N., Z. Z., ako aj o listinné dôkazy a z nich predovšetkým o zvukové záznamy zabezpečených nahrávok hovorov medzi obvineným a poškodenou, fotodokumentáciu s obsahom správ zasielaných si navzájom medzi obvineným a poškodenou cez aplikáciu Messenger, ako aj v denníku hovorov medzi nimi z tejto aplikácie a to aj medzi svedkom B. a poškodenou.

V obsahovej nadväznosti na predchádzajúci odsek Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so svojimi judikovanými závermi poznamenáva, že nesprávny procesný postup pri získavaní alebo vykonávaní dôkazov môže viesť k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak mal negatívny materiálny dopad na práva obvineného, teda ak jeho odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere na dôkaze, ktorého získanie alebo vykonanie sa spochybňuje (R 24/2020).

Z dovolania obvineného nevyplýva, v čom má spočívať naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Najvyšší súd v dovolaní neidentifikoval žiadnu námietku, ktorú by bolo možné podradiť pod naposledy uvedený dovolací dôvod.

Vo vzťahu k obvineným namietanému rozhodnutiu odvolacieho súdu o zvýšení trestu odňatia slobody z jedného roka na dva roky trestu odňatia slobody, dovolací súd konštatuje, že nespokojnosť obvineného s výmerou trestu, pokiaľ bol uložený správny druh trestu a v zákonnej výmere, nepredstavuje žiadny

dovolací dôvod. Najvyšší súd nie je ďalší odvolací súd, a preto sa nemôže takouto námietkou zaoberať.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uzatvára, že v predmetnej veci nezistil naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol spôsobom, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.